

Przepuklina oponowo - rdzeniowa - aspekty ortopedyczne

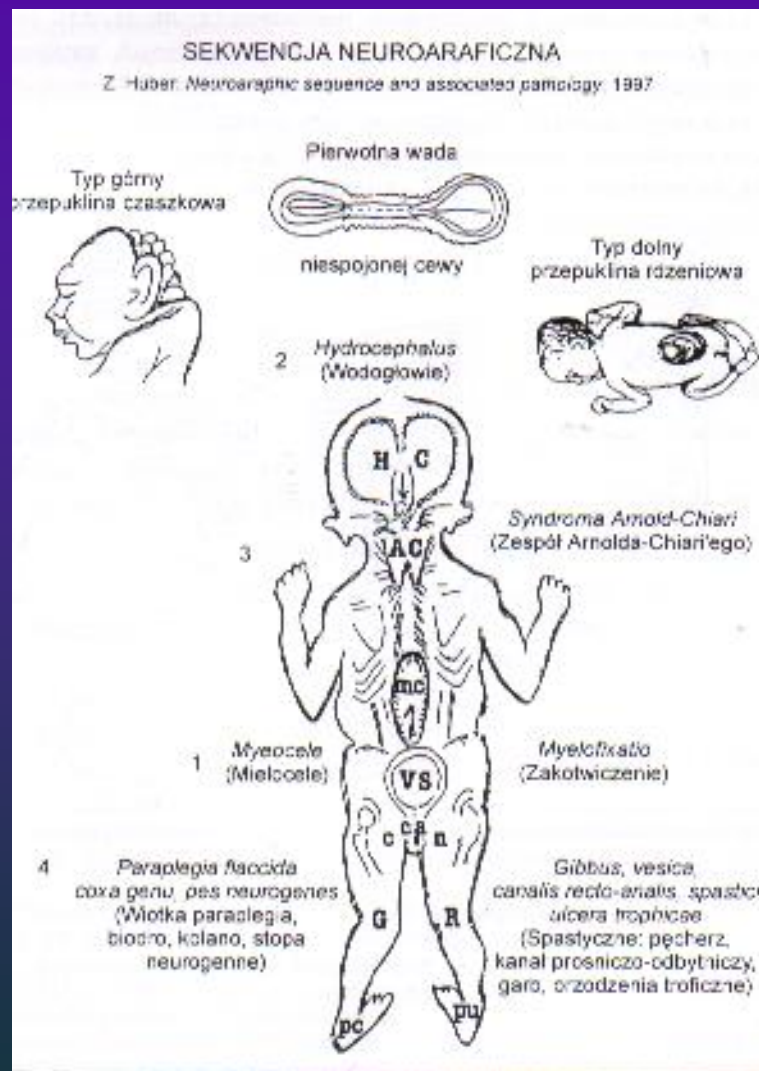
Dr med. Maciej Idzior

Katedra i Klinika Ortopedii i Traumatologii Dziecięcej
UM w Poznaniu

Przepuklina oponowo – rdzeniowa jest zaburzeniem rozwojowym kręgosłupa i ośrodkowego układu nerwowego. Rdzeń i jego opony uwypuklają się na zewnątrz w postaci worka, przez ubytek kostny luków kręgowych. W 60%-90% towarzyszy tej wadzie wodogłowie rozwijające się w pierwszych 4 – 8 tygodniach życia.

(A. Szulc)

Podział wady

- 1. Ukryty rozszczep kręgosłupa**
- 2. Spina bifida cystica**
  - 1. Przepuklina oponowa**
  - 2. Przepuklina oponowo – rdzeniowa**
  - 3. Wycieranie opon i rdzenia – rozszczep rdzenia**

Rodzaj porażeń

- 1. Całkowite**
  - 1. Wiotkie**
  - 2. Z aktywnością reflektoryczną**
- 2. Niecałkowite**
  - 1. Wiotkie**
  - 2. Z aktywnością reflektoryczną**

MMC - epidemiologia

- 1 na 2000 urodzonych dzieci
- częściej płeć żeńska
- obecnie występuje rzadziej ze względu na profilaktykę

Podział poziomów uszkodzeń neurosegmentów (*Sharrard* 1958)

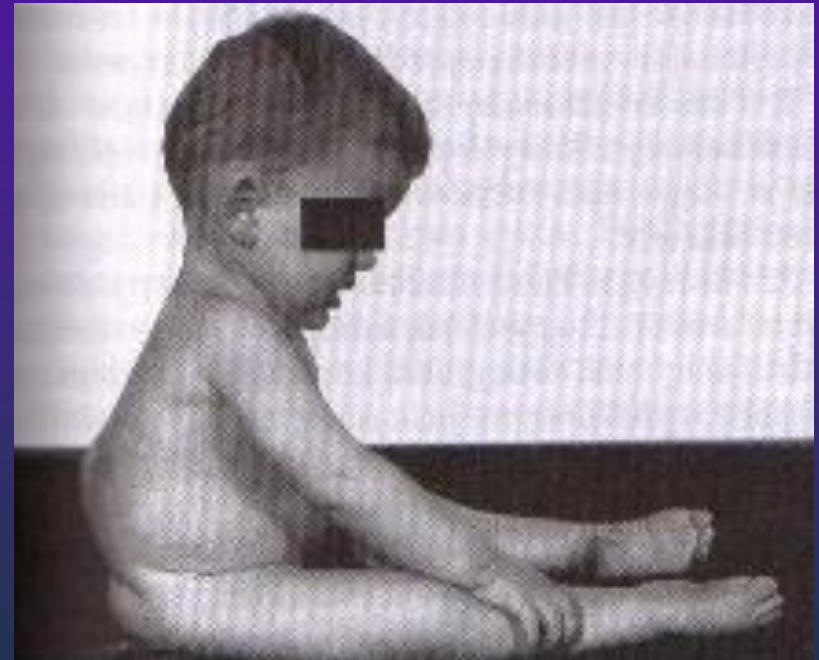
I	–	Th₁₂
II	–	L₁-L₂
III	–	L₃-L₄
IV	–	L₅
V	–	S₁
VI	–	S₂

Podział wady wg Sharrarda w modyfikacji Szulca

Grupa I

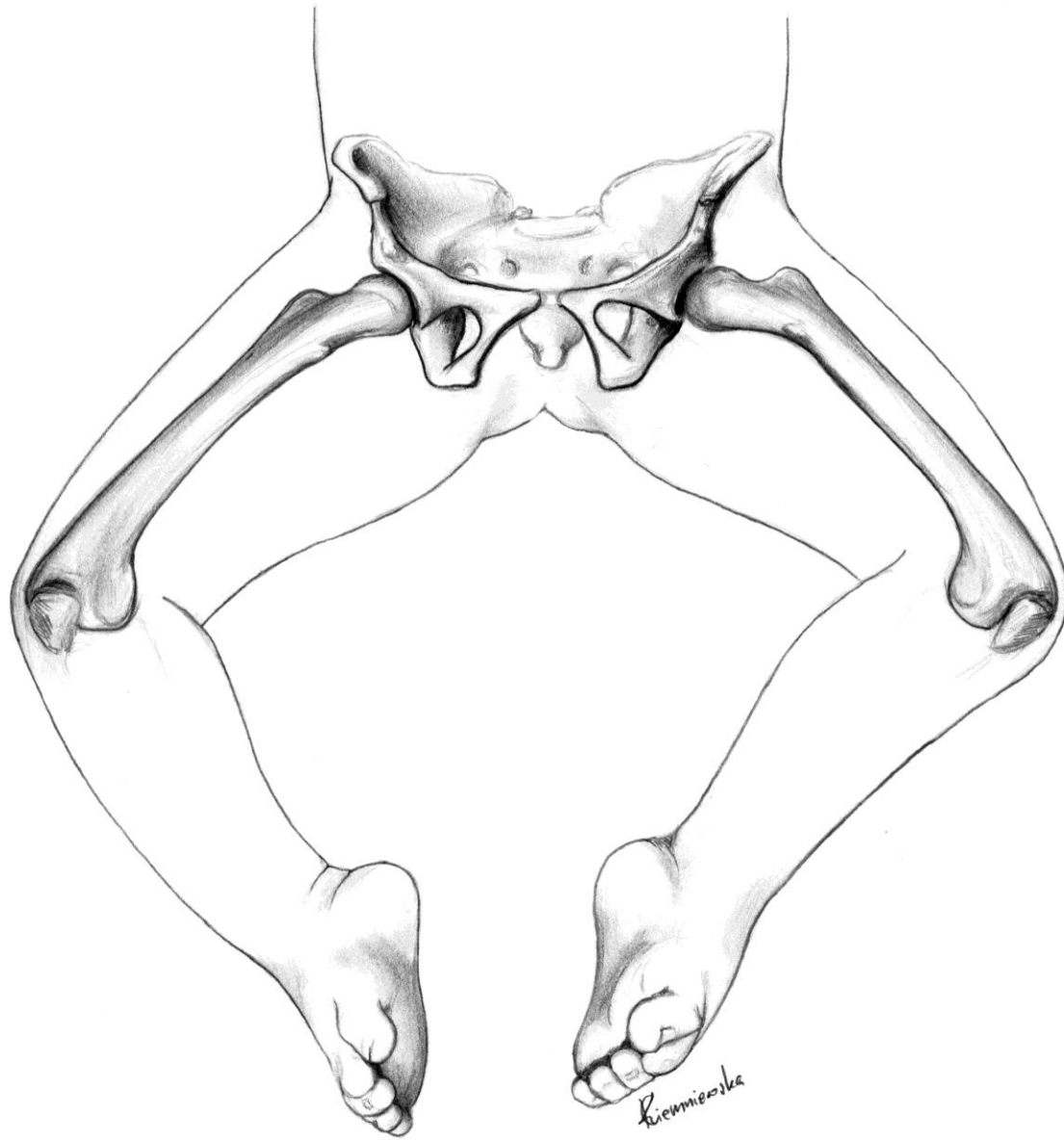
Poziom uszkodzenia –
obw. od Th 12

KKD ustawione w
odwiedzeniu w stawach
biodrowych, zgięciu w
stawach kolanowych,
stopy końskie

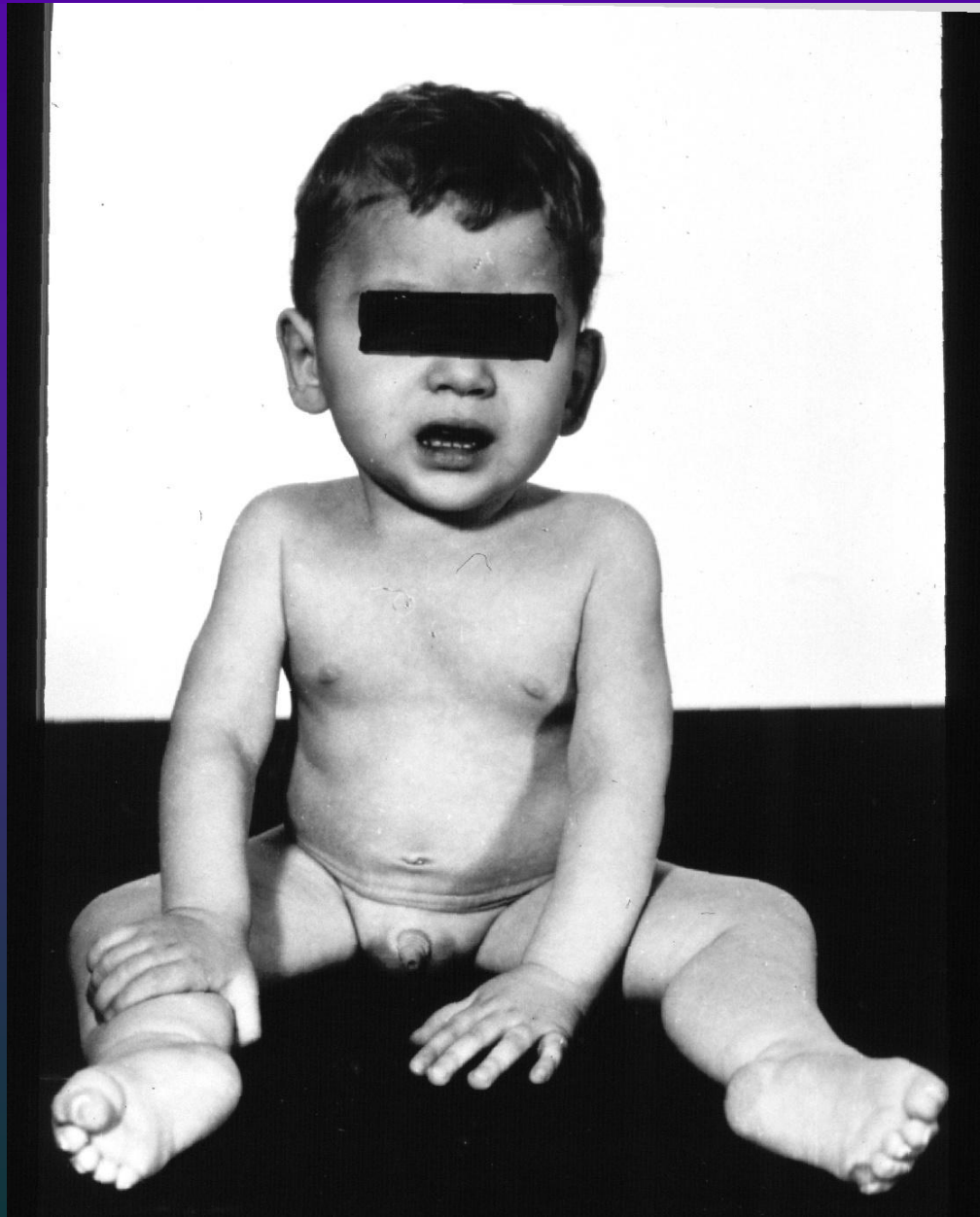

Grupa I

Brak śladu działania mięśni kończyn dolnych
lub śladowa czynność (z siłą 1-2)
pojedynczych mięśni stopy unerwionych
zarówno przez neurosegmenty lędźwiowe jak
i krzyżowe.

Podział wady wg Sharrarda w modyfikacji Szulca

Grupa II

Poziom uszkodzenia –
obw. od L1 i L2

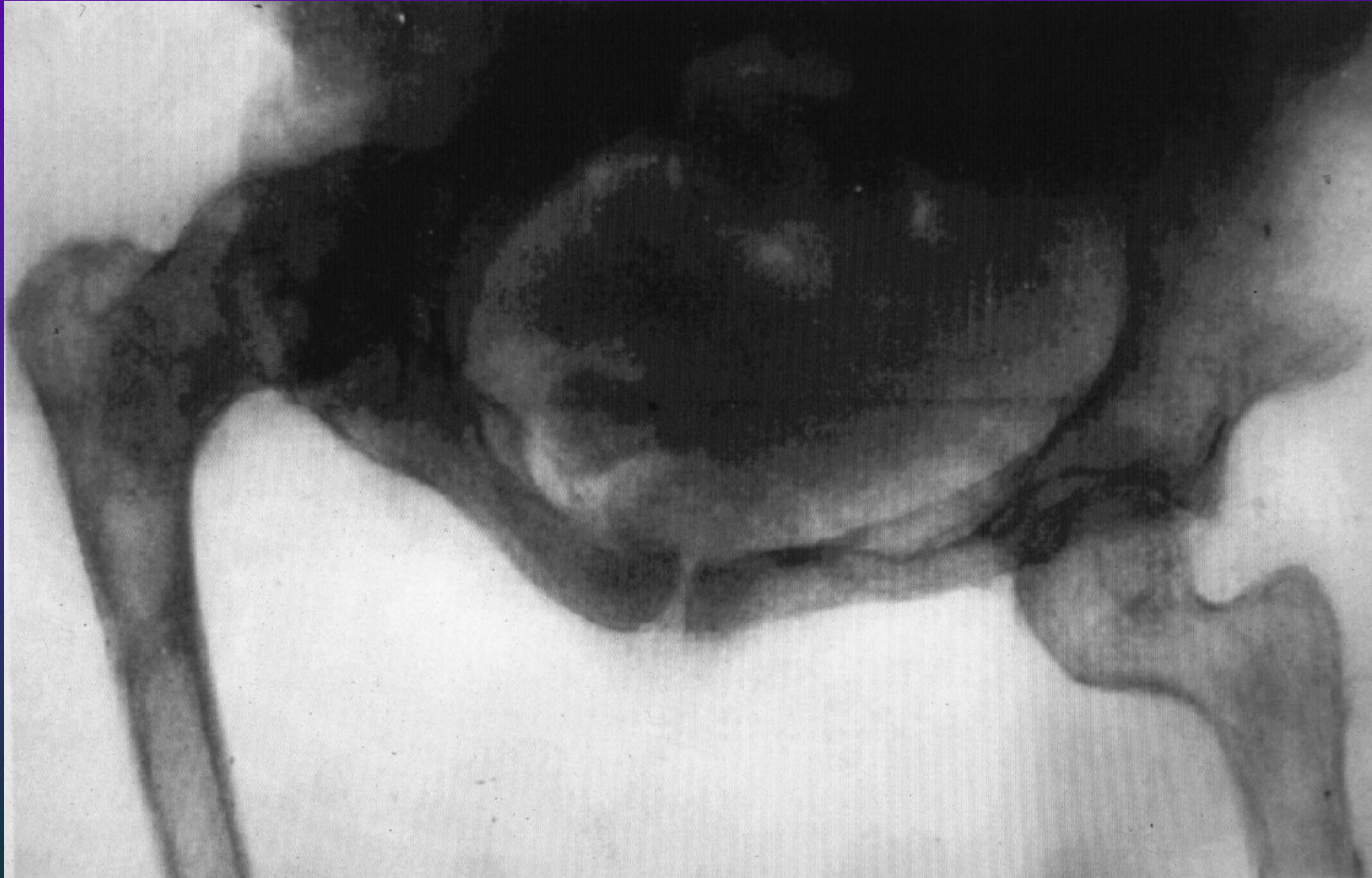
KKD ustawione w przykurczu zgięciowym, przywiedzeniowym (L2) w stawach biodrowych, zgięciu w stawach kolanowych, stopy wiotkie – końskie, piętowo – koślawe lub wydrążone

Podwichnięcie stawów biodrowych

Wartości siły (w skali *Lovetta*) wybranych mięśni kończyn dolnych u chorych zakwalifikowanych do grupy II

mięsień	siła
biodrowo-lędźwiowy	3
czworogłowy uda	2 - 3
przywodziciele	1 - 3
pozostałe mięśnie kończyny dolnej	0

Podział wady wg Sharrarda w modyfikacji Szulca

Grupa III

Poziom uszkodzenia –
obw. od L3 i L4

KKD ustawione w przykurczu zgięciowym, przywiedzeniem w stawach biodrowych, w wyproście w stawach kolanowych, stopy wiotkie – końskie, końsko – szpotawe

Zwichnięcie stawów biodrowych w ponad 80%

Wartości siły wybranych mięśni kończyn dolnych u chorych zakwalifikowanych do grupy III

mięsień	siła	
	podgrupy	
	IIIA	IIIB
biodrowo-lędźwiowy	4	5
czworogłowy uda	4	5
przywodziciele	4	5
krawiecki	4	5
naprężacz powięzi szerokiej	0	2 - 3
pośladkowy średni	0	1 - 2
kulszowo-goleniowe przyśr.	1 - 4	1 - 3
pośladkowy wielki	0	0
piszczelowy przedni	0	1 - 3
krótki prostownik palców	0	1 - 3
strzałkowy długi	0	1 - 3
brzuchaty łydki	0	1 - 3

Podział wady wg Sharrarda w modyfikacji Szulca

Grupa IV

Poziom uszkodzenia –
obw. od L5

KKD ustawione w przykurczu zgięciowym w stawach biodrowych (rozwijają się późno na skutek niewydolności m. pośladkowego), wyproście lub zgięciu w stawach kolanowych, stopy wiotkie – piętowe lub wydrążone

Wartości siły wybranych mięśni kończyn dolnych u chorych zakwalifikowanych do grupy IV

mięsień	siła
biodrowo-lędźwiowy	5
czworogłowy uda	5
przywodziciele	5
krawiecki	5
naprężacz powięzi szerokiej	4
pośladkowy średni	3 - 4
kulszowo-goleniowe przyśr.	4
pośladkowy wielki	1 - 2
dwugłowy uda	2 - 3
piszczelowy przedni	0 - 4
krótki prostownik palców	0 - 4
strzałkowy długi	0 - 4
brzuchaty łydki	0 - 4

Podział wady wg Sharrarda w modyfikacji Szulca

Grupa V

Poziom uszkodzenia –
obw. od S1

KKD ustawione w niewielkim przykurczu zgięciowym w stawach biodrowych (na skutek niewydolności m.pośladkowego), stopy suszkowate lub piętowe

Wartości siły wybranych mięśni kończyn dolnych u chorych zakwalifikowanych do grupy V

mięsień	siła
biodrowo-lędźwiowy	5
czworogłowy uda	5
przywodziciele	5
krawiecki	5
naprężacz powięzi szerokiej	5
pośladkowy średni	5
kulszowo-goleniowe przyśr.	5
pośladkowy wielki	3 - 4
dwugłowy uda	4
piszczelowy przedni	4 - 5
krótki prostownik palców	3 - 5
strzałkowy długi	3 - 5
brzuchaty łydki	3 - 5

Podział wady wg Sharrarda w modyfikacji Szulca

Grupa VI

Poziom uszkodzenia –
obw. od S2

KKD ustawione w stawach biodrowych i kolanowych poprawnie stopy wydrążone ze szponowatym ustawieniem palców (niedowład mm wewnętrznych stóp)

GRUPA VI

Pełna siła mięśni biodra, uda i goleni, osłabienie mięśni stopy, głównie krótkich zginaczy.

Przyczyny zniekształceń

Przykurcze i zniekształcenia narządu ruchu rozwijają się w następstwie deformującego działania sił statycznych (podczas stania, siedzenia, leżenia) oraz w efekcie zaburzenia równowagi sił mięśni działających na stawy

Przykurcz zgięciowy stawu biodrowego

Dotyczy najczęściej chorych z uszkodzeniami rdzenia na poziomie neurosegmentów piersiowych oraz L₁-L₃

Przykurcz w stawie biodrowym w odwiedzeniu i rotacji zewnętrznej

Dotyczy najczęściej również chorych z
uszkodzeniami na poziomie neurosegmentów
piersiowych oraz L₁-L₂

Przykurcz przywiedzeniowy stawu biodrowego

- Izolowany – ma związek z wysokimi uszkodzeniami rdzenia i aktywnością reflektoryczną przywodzicieli uda
- U chorych z uszkodzeniami rdzenia na poziomach L₃-L₄-L₅ przykurcz ten jest przeważnie związany z podwichnięciem lub zwichnięciem stawu biodrowego

Zwichnięcie stawu biodrowego

Zwichnięcie stawu biodrowego u chorych z przepukliną oponowo-rdzeniową jest następstwem zaburzenia bilansu mięśniowego, w którym obserwujemy niedowład lub porażenie mięśni odwodzicieli lub prostowników przy zachowaniu siły przywodzicieli i zginaczy uda w stawie biodrowym.

Zwichnięcie stawu biodrowego - przyczyny

M. biodrowo-lędźwiowy, pozbawiony działania antagonistów, przesuwa głowę kości udowej ku tyłowi i do boku, co sprzyja rozwojowi dysplazji tylnej części panewki stawowej.

Zasady leczenia

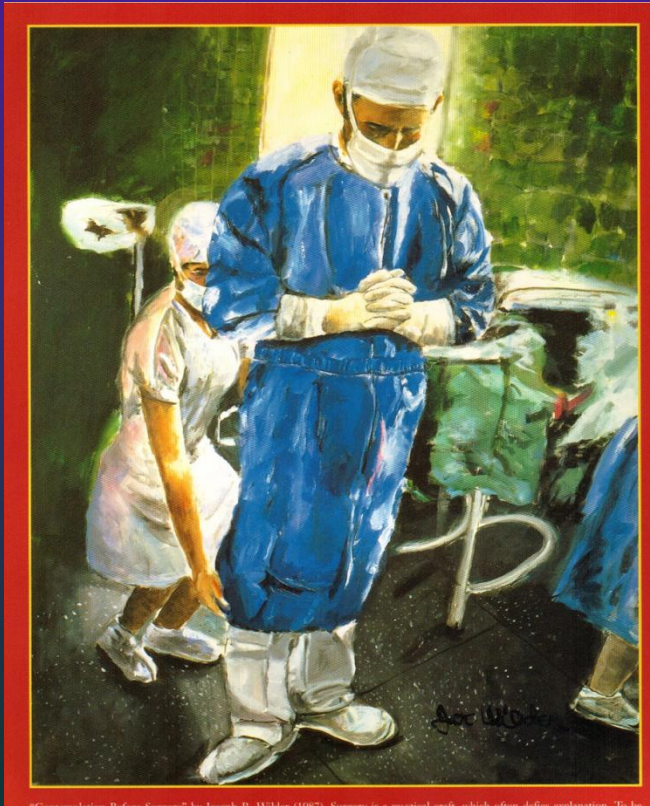
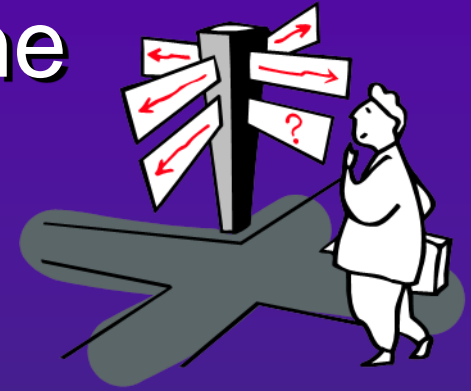
- Leczenie objawowe
- Leczenie multidyscyplinarne

Fizjoterapia, Rehabilitacja, Neurologia, Urologia,
Neurochirurgia, Ortopedia

Leczenie ortopedyczne

- Zaopatrzenie ortopedyczne
- Leczenie chirurgiczne

Leczenie operacyjne porażennych podwichnięć i zwichnięć stawu biodrowego na tle mielodysplazji - w wieku niemowlęcym

Cel: zlikwidowanie niekorzystnej dla dalszego
rozwoju stawu biodrowego przewagi
czynnościowej zginaczy i przywodzicieli uda

Fraser i wsp. u dzieci ok. 6 m.ż. zagrożonych podwichnięciem zalecają:

- tenotomię przywodzicieli uda oraz mięśnia biodrowo-lędźwiowego
- neurektomię gałęzi przedniej nerwu zastłonowego

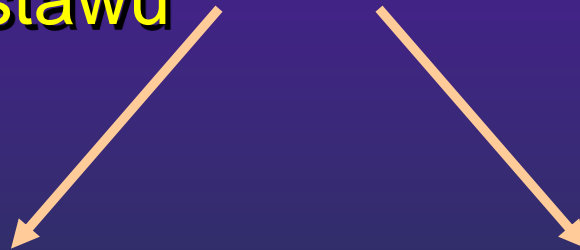
Breed i ***Healy*** u dzieci w wieku 1-14 miesięcy
odczepiają ścięgno m. biodrowo-
lędźwiowego od krętarza
mniejszego
i wszywają w torebkę stawową.
Niekiedy – dodatkowo inspekcja
stawu.

Przedstawione rozwiązania można traktować jako profilaktykę przykurczów stawów biodrowych jedynie u chorych z wysokimi poziomami uszkodzeń neurosegmentów, u których m. biodrowo-lędźwiowy jest jedynie czynnikiem deformującym.

Leczenie operacyjne
porażennych podwichnięć i
zwichnięć
stawu biodrowego
u dzieci i młodzieży

Elementy wymagające interwencji operacyjnej

- repozycja podwichnięcia lub zwichnięcia
- stabilizacja stawu

poprawa bilansu
mięśni działających na
staw biodrowy

korekcja kształtu
panewki i bliższego
końca kości udowej

**Cele leczenia operacyjnego chorych
z przepukliną oponowo-rdzeniową,
u których wystąpiły porażenie
zniekształcenia stawów biodrowych,
kolanowych oraz stóp**

- 1. Pionizacja i umożliwienie poruszania się**
- 2. Ułatwienie siedzenia
i pielęgnacji**

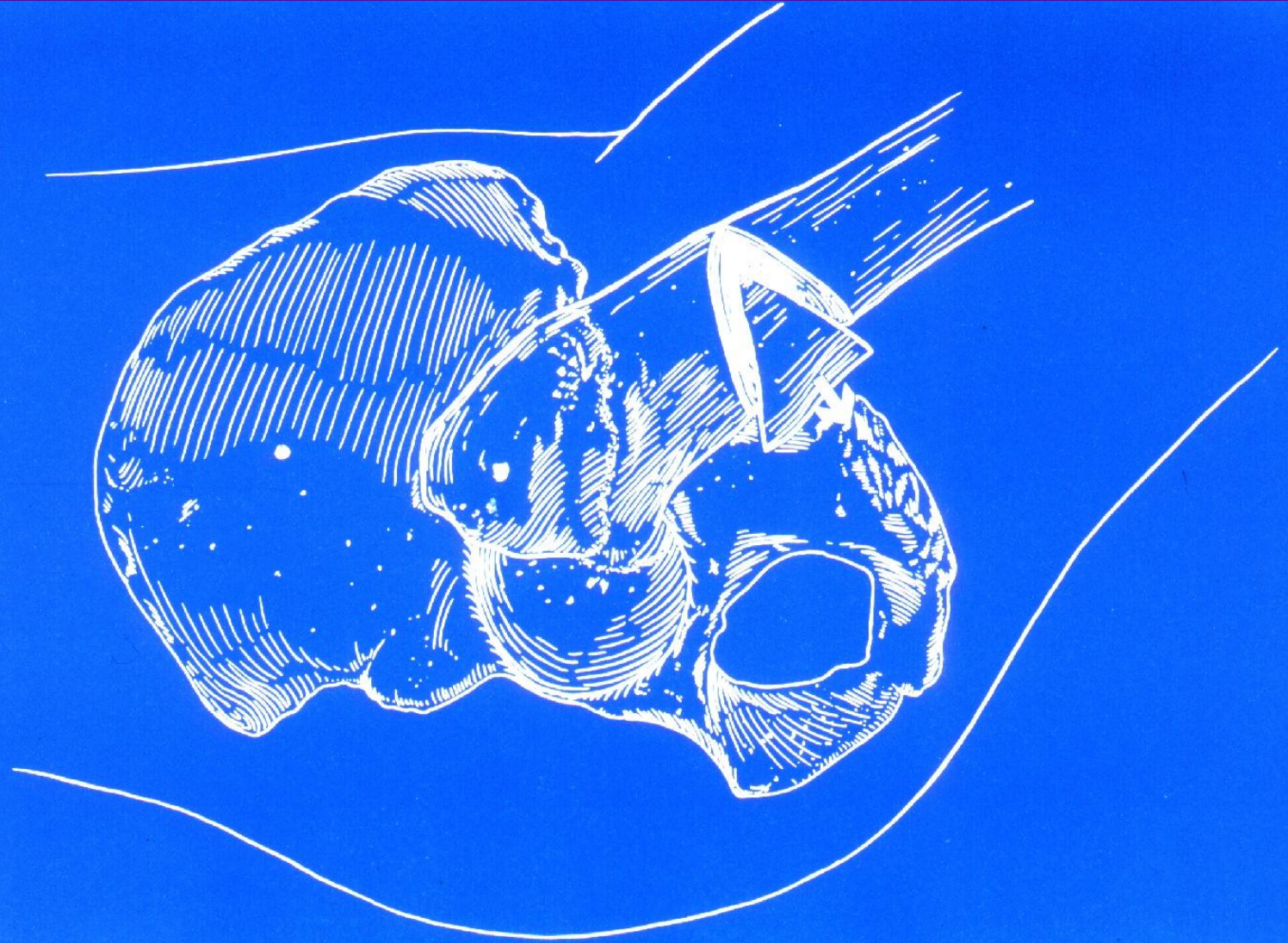

Rodzaje operacji wykonywanych w przypadkach porażennych zniekształceń stawów biodrowych

Korekcje przykurczów poprzez:

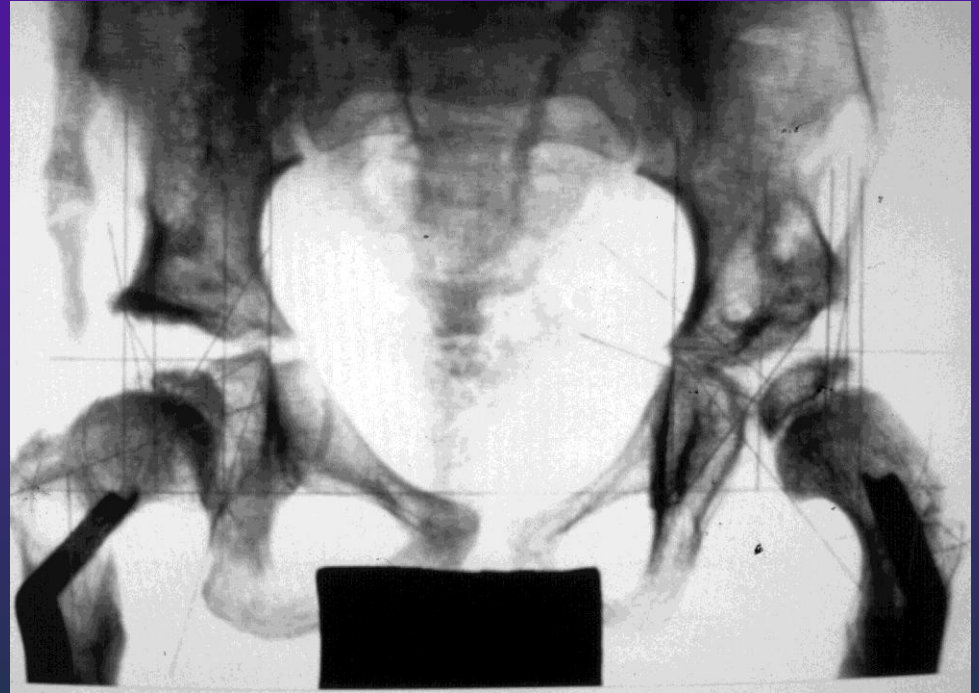
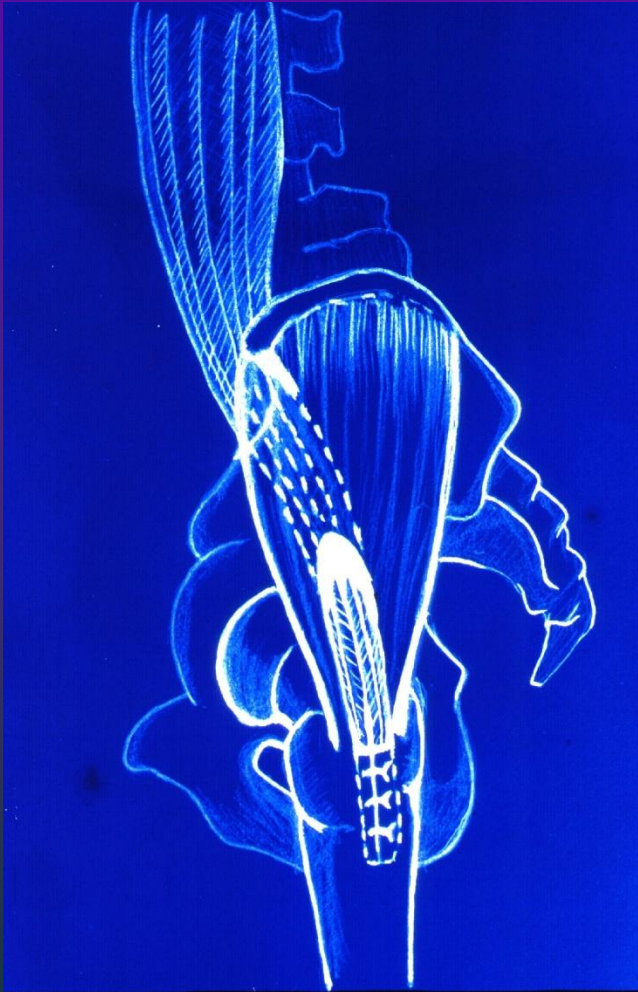
- uwolnienia w obrębie tkanek miękkich
- osteotomie kości udowej

Operacja kompleksowa

Rodzaje operacji wykonywanych w przypadkach porażennych zniekształceń stawów kolanowych

Korekcje przykurczów poprzez:

- uwolnienia w obrębie tkanek miękkich
- osteotomie nadkolanowe kości udowej

Rodzaje operacji wykonywanych w przypadkach porażennych zniekształceń stóp

Korekcje deformacji poprzez:

- uwolnienia w obrębie tkanek miękkich
- osteotomie, resekcje oraz artrodezy

Porażenne deformacje kręgosłupa

